

А, дишането един кавалджия от Ансамбъла ми го обясни. Тряба да го разбереш тука (вътре в главата –б.а.). То не е сложно. Просто трябва да го разбереш как става. Верижно дишане – то е много просто. Любчо ми направи една лека писка, такава мека. С нея се получи изведнъж. Опитвах, нали, с шишета, със сламка. Ама не е една и съща струя. Веднъж като го усетиш, то ту се губи, ту се появява, докато вече няма проблеми като се свикне. Така вече съвсем се свири леко. Иначе по-рано с въздуха да издържиш до края на фразата, примерно. То вътрешно напрежение, и очите, и...”

Днес И. И. свири на зурна като майстор. Продължава да посещава Кавракирово и Петрич, да се среща и учи от местните зурнаджии. Той е записал зурнаджийски съпровод на част от музиката към спектакъла “Два свята”, има идеи за постановки със зурнаджийска музика в ДАНПТ “Филип Кутев”. Като хореограф ръководи студентски танцов състав и в него прилага зурнаджийските си умения:

“Аз съм и главен ръководител, и музикант, и ръководител на оркестъра – сичко. Само зурни, брате! Два часа... (Кой свири с теб? Имаш ли си глашник?) Аз свиря, кой. Нямам глашник, тъпанджия имам... (Студенти по какво са те?) Всякакви. Тия ако ги накараш, ръченица не могат да изиграят, ама примерно Ески Драма знаят. А иначе тия, къде са Дайчово, такова – няма, брате! Аз само това ги научих. Само там от Егейско, долу, от Демир Хисар...” [И.И., с. 2-6].

По идея на местен активист в неправителствения сектор на умения да свирят на зурна се обучават ромски деца от махалата в с. Марчево, Гоцеделчевско. Към училището в Марчево е организирана Школа по зурна с преподавател млад зурнаджия от с. Дебрен. Музикалните инструменти са поръчани на майстор от с. Долно Дряново [Ш., с. 7]. Децата не са от музикантски семейства, групата им е от т.нар. “голи цигани”, които се препитават с бране на билки и гъби. Идеята за школата е на българин мюсюлманин (*помак*), който цени високо зурната и я приема за етноконфесионален белег на идентичност.

Медии

Зурнаджийската музика присъства в българското кино преди всичко като звуков и визуален белег на турското, ориенталското. Сюжети, свързани с османското владичество (например, в сериала “Капитан Петко войвода”), потушаването на Априлското въстание (във филма “Под игото”) и изобщо – историята през Османския период се илюстрират музикално обикновено от гоцеделчевски зурнаджии, вероятно защото зурните им звучат като турските. Зурнаджии и тъпанджии от Гоце Делчев, Хаджидимово и Дъбница са участвали във филмите “Капитан Петко войвода”, “Мера според мера”, “Гори, гори огънче” и др. Събеседниците ни Акиф и Мустафа Сарачеви, Мустафа Махмуд, Абдул Маджиров си спомнят, че от старите зурнаджии в споменатите филми с тях са свирали Алиш и Амед (Ахмед Зурнаджиев). В “Капитан Петко войвода” са участвали четири групи от по двама зурнаджии и двама тъпанджии – общо 16 музиканти [М.С. и М.М., с. 31].

Гоцеделчевски зурнаджии са участвали и в чужди филми, за което разказва племенникът на Ахмед Зурнаджиев А. М.: “Шейсе и втора, трета година бях от училището в лагер. Тук имаме едно място, Папаз чаир се казва. Германци дойдоха тука да снимат филм. Хубаво, ама единия тъпанджия, те са починали вече, е избягал, дошъл си е тука и няма кой да чука тъпана там. И тоя Зурнаджията – Ахмед Зурнаджиев,